

4 - Korvaus

Miten uhri voi hakea vahingonkorvausta rikoksentehtäjältä? (esim. esittämällä vaateen rikosoikeudenkäynnissä, nostamalla erillisen vahingonkorvauskanteen tai panemalla vireille liitännäismenettelyn)

Rikoksen uhri voi vaatia rikoksentehtäjältä vahingonkorvausta esimerkiksi

1. nostamalla vahingonkorvauskanteen siviilituomioistuimessa; siviiliprosessin käynnistäminen edellyttää oikeudenkäyntimaksujen suorittamista; vahingonkorvauskanteen voi nostaa, vaikka rikoksentehtäjää vastaan ei olisi nostettu syytettä, mutta kanteen käsittely voidaan keskeyttää, kunnes rikosoikeudellisessa menettelyssä annettu päätös on saanut lainvoiman; jos rikoksen uhrin vaatimukset hyväksytään vahingonkorvauskanteen nojalla annetussa tuomioistuimen päätöksessä, vaatimusten täytäntöönpanosta vastaa toimeenpanoelin, käytännössä ulosottomies (*komornik*);
2. vaatimalla rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä, että rikoksentehtäjä veloitetaan korvaamaan rikoksesta aiheutunut vahinko suorittamalla korvaava toimenpide (*środek kompensacyjny*); tuomioistuin voi sen sijaan määrätä rikoksentehtäjän maksamaan ns. täydentävän vahingonkorvauksen (*nawiązka*); rikoksen uhrin vaatimus hyväksytään vain jos rikoksentehtäjä tuomitaan;
3. jos rikoksentehtäjä tuomitaan ehdolliseen vankeusrangaistukseen, tuomioistuin voi velvoittaa hänet korvaamaan rikoksesta aiheutuneen vahingon;
4. jos tuomioistuin päättää jättää syytteen nostamatta tietyin ehdoin, sillä on velvollisuus määrätä rikoksentehtäjä korvaamaan rikoksesta aiheutunut vahinko kokonaan tai osittain.

Tuomioistuin on määrännyt rikoksentehtäjän maksamaan uhrille vahingonkorvausta. Miten uhri voi varmistaa, että rikoksentehtäjä maksaa korvauksen?

1. Jos rikoksentehtäjä ei maksa vapaaehtoisesti tuomioistuimen määräämää vahingonkorvausta, uhri voi turvautua ulosottoon.
2. Jos rikoksentehtäjä on tuomittu ehdolliseen vankeusrangaistukseen tai jos syyte on jätetty nostamatta tietyin ehdoin eikä rikoksentehtäjä maksa hänelle määrättyä vahingonkorvausta, vankeusrangaistus voidaan määrätä pantavaksi täytäntöön ja syytetoimet voidaan aloittaa uudelleen. Tällaisten toimenpiteiden ja erityisesti vankilaan joutumisen uhka saa rikoksentehtäjän yleensä maksamaan uhrin vaatiman vahingonkorvauksen, vaikka se ei aiemmin olisi onnistunut täytäntöönpanomenettelyn avulla. Näitä toimenpiteitä varten riittää, että uhri ilmoittaa tuomioistuimelle, ettei rikoksentehtäjä ole suorittanut hänelle määrättyä vahingonkorvausta.

Jos rikoksentehtäjä ei maksa korvausta, voiko valtio maksaa uhrille etumaksua tämän sijasta? Millä ehdoin?

Jos rikoksentehtäjä ei maksa korvausta, uhri ei voi saada korvausta valtiolta sen sijaan.

Uhri voi kuitenkin hätätapauksessa hakea taloudellista avustusta järjestöiltä, joille myönnetään tätä varten rahoitusta rikoksen uhrien tukirahastosta.

Onko uhrilla oikeus saada korvausta valtiolta?

Kaikkein vakavimpien rikosten uhreille ja heidän omaisilleen maksetaan erityistä korvausta valtion varoista. Tällaista korvausta voidaan maksaa henkilöille, joilla on vakinainen asuinpaikka Puolassa tai jossakin muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja joille on rikoksen vuoksi aiheutunut yli 7 päivää kestävä vakava terveyshaitta tai raajan toimintahäiriö tai jotka ovat rikoksen seurauksena kuolleen henkilön omaisia.

Onko uhrilla oikeus saada korvausta, jos rikosentekijää ei tuomita?

Korvausta voi saada myös siinä tapauksessa, että rikosentekijää ei tuomita.

Onko mahdollista saada etumaksua sillä aikaa kun korvaushakemusta käsitellään?

Jos uhrilla on oikeus saada korvausta, hän voi hakea vakuutta (*zabezpieczenie*), joka suoritetaan kertamaksuna ennen kuin lopullinen korvauspäätös tehdään. Osa tästä maksusta voidaan käyttää välttämättömien hoito-, kuntoutus- tai hautauskulujen kattamiseen.

■ Päivitetty viimeksi: 14/07/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.